

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 7208226739
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7208226739.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne E. D., bývajúcej v Z., N. V. XX, zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanému X. D., bývajúcemu v Z., A. XX, zastúpenému JUDr. Alexandrom Fuchsom, advokátom v Košiciach, Štúrova 20, o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 45 C 122/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. marca 2015 sp. zn. 1 Co 185/2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 11. marca 2015 sp. zn. 1 Co 185/2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 29. januára 2013 č. k. 45 C 122/2008 - 285 v spojení s opravným uznesením z 30. novembra 2015 č. k. 45 C 122/2008 - 325 vyporiadal podielové spoluvlastníctvo sporových strán k členskému podielu k družstevnému bytu č. 15 na treťom poschodí v Košiciach, na Hemerkovej ulici 35 tak, že do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal členský podiel k bytu a zároveň ho zaviazal vyplatiť žalobkyni z členského podielu k družstevnému bytu sumu 29 453 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 107 ods. 1, 2, 3, § 137 ods. 1, 2, § 138 ods. 1, § 139 ods. 1, 2, 3, § 141 ods. 1, § 142 ods. 1, § 149 ods. 1, 3, 4, § 454 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), vecne tým, že predmetný družstevný byt bol stranám sporu pridelený za trvania manželstva, a preto im vznikol spoločný nájom a aj spoločné členstvo v bytovom družstve s tým, že po rozvoze ich manželstva nebolo ich bezpodielové spoluvlastníctvo vyporiadané dohodou v lehote troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) a ani v tejto lehote nebol podaný návrh na vyporiadanie BSM na súd. S poukazom na § 149 ods. 4 OZ došlo k vyporiadaniu BSM zo zákona tak, že členský podiel v bytovom družstve je v podielovom spoluvlastníctve sporových strán ako bývalých manželov. Uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Košice II z 4. decembra 2007 č. k. 19 C 1197/2002 - 53 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo 16. júla 2009 č. k. 19 C 1197/2002 - 80 a s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 10. decembra 2009 sp. zn. 4 Co 243/2009 došlo k zrušeniu

spoločného nájmu a spoločného členstva v bytovom družstve sporových strán tak, že výlučným nájomcom a aj členom družstva sa stal žalovaný, došlo tak aj k zrušeniu podielového spoluvlastníctva k členskému podielu k družstevnému bytu, ale nebolo zároveň rozhodnuté aj o vyporiadaní tohto členského podielu. Dospel k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na zaplatenie polovice hodnoty členského podielu titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva so žalovaným s tým, že pri určení výšky celého podielu v hodnote 58 906 eur vychádzal zo znaleckého posudku. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 11. marca 2015 sp. zn. 1 Co 185/2013 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 29 643 eur (správne má byť 29 453 eur - poznámka dovolacieho súdu) prvým výkonom potvrdil ako vecne správny a vo výroku o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva strán sporu o prikázaní členského podielu k bytu druhým výkonom rozsudok súdu prvej inštancie zrušil ako nadbytočný. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne rozhodol, ak uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu zodpovedajúcu 1 členského podielu. Súd prvej inštancie však pochybil, pokiaľ opomenul, že žalovaný sa už skôr, a to na základe iného rozsudku, stal jediným nájomcom predmetného bytu a výlučným členom Bytového družstva, a teda aj výlučným nositeľom členských práv a povinností spojených s týmto bytom. V konaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, v ktorom je okresný súd viazaný predchádzajúcim rozsudkom o zrušení spoločného nájmu družstevného bytu sa tak vyporiadava, ale neprikazuje, už len hodnota uvedených majetkových práv a povinností, v danom prípade hodnota členského podielu. Z uvedeného dôvodu je výrok, ktorým okresný súd prikázal členský podiel do výlučného vlastníctva žalovaného, nadbytočný. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 4 O. s. p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. Namietal, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že mu nebolo doručené vyjadrenie žalobkyne k jeho odvolaniu, o jeho existencii nevedel, nemohol preto poznať jeho obsah a teda na neho ani reagovať. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutia súdov nižších inštancií boli vymožené v exekučnom konaní.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

8. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

9. V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého

stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

10. V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p., preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

11. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

12. Vychádzajúc z obsahu dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

13. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.). Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

14. Dovolateľ namieta, že nedoručením vyjadrenia žalobkyne k jeho odvolaniu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo doručené žalobkyňi. Žalobkyňa sa k odvolaniu písomne vyjadrila (č. l. 295 - 299), no jej vyjadrenie, hoci obsahovalo skutkovú i právnu argumentáciu, nebolo žalovanému doručené. Žalovaný teda nemal v odvolacom konaní možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu vyjadriť, pretože súd prvej inštancie ani odvolací súd mu toto vyjadrenie žalobkyne nedoručili v štádiu odvolacieho konania.

15. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď

vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhej procesnej strane daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

16. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalobkyne (č. l. 295) k odvolaniu žalovaného (č. l. 291) bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalovanému mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. V danom prípade táto možnosť nebola žalovanému vytvorená, preto opodstatnene tvrdí, že mu tým bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

17. Vzhľadom na to, že v konaní bola dovolateľovi odňatá možnosť pred súdom konať, je jeho dovolanie nielen prípustné (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), ale aj opodstatnené (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.).

18. Nad rámec dovolacieho prieskumu najvyšší súd poznamenáva, že v tomto štádiu konania je nadbytočné rozhodovanie o návrhu žalovaného na opravu chyby v písaní v prvom výroku odvolacieho rozsudku týkajúceho sa sumy 29 643 eur, resp. 29 453 eur, keďže tento dovolaním napadnutý odvolací rozsudok zrušil a vrátil mu na ďalšie konanie. V ďalšom odvolacom konaní bude preto potrebné sa vysporiadať so správnosťou vyporiadavanej sumy.

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.